

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA**  
**mint felülvizsgálati bíróság**

Gfv.IX.30.033/2008/6.szám

**A Magyar Köztársaság Nevében !**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Havas Gábor által képviselt I. r. és II. r. felpereseknek, dr. Pallós Zoltán ügyvéd által képviselt I. r. és az ugyanottani székhelyű II. r. alperesek ellen bizományi szerződésből eredő elszámolás iránt a Fővárosi Bíróságnál 12.G.76.037/1998. szám alatt kezdődött, majd első fokon a Csongrád Megyei Bíróság előtt 2.G.40.201/2006. szám alatt zárult és másodfokon a Győri Ítéltábla Gf.II.20.189/2007/7. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán indult eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Győri Ítéltábla Gf.II.20.189/2007/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy külön-külön fizessenek meg az I-II. r. alpereseknek fejenként 480.000 - 480.000 (Négyszáznyolcvanezer - Négyszáznyolcvanezer) forint felülvizsgálati perköltséget, a Magyar Államnak pedig külön felhívásra 1,250.000 - 1,250.000 (Egymillió-kettőszázötvenezer - Egymillió-kettőszázötvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

**I n d o k o l á s :**

Az 1995. január 1-jétől végelszámolás, majd 1997. október 22-e óta felszámolás alatt álló I. felperes (felperesi jogelőd) az 1998. október 7-én benyújtott fizetési meghagyás alapján indult, majd perré alakult eljárásban előbb a H. Közös Vállalatot, majd az annak általános jogutódjaként - átalakulás folytán - bejegyzett I. r.

alperest kérte marasztalni 203,101.681 Ft és ennek 1994. január 13-tól járó kamatai tekintetében. Előadása szerint a felperes mint megbízó és az I. r. alperes jogelődje mint bizományos 1986. július 3-án exportbizományi szerződést kötöttek egymással, az I. r. alperes azonban nem fizette meg e szerződés alapján a felperesnek az angolai szállításokból befolyt összesen 203,101.681 Ft vételárat, hanem azt arra nem jogosult személynek utalta át.

A Fővárosi Bíróság ezt a keresetet elutasította, a Fővárosi Ítéltábla azonban a keresetet elutasító ítéletet eljárási szabálysértések miatt hatályon kívül helyezte.

A megyei bíróság előtt 2.G.40.013/2005. szám alatt indult újabb eljárás során B. J. a perbeli követelés engedményezésére hivatkozással a felperes jogutódjaként önként perbelépett, a bíróság pedig a felperesi jogelődöt a perből elbocsátotta. A felperes a 2005. október 14-én megtartott tárgyaláson keresetét kiterjesztette a II. r. alperesre is. Abból kiindulva, hogy a perbeli jogvita eldöntése szempontjából lényeges iratok a II. r. alperes birtokában vannak, nyilatkozat megtételére kérte elsődlegesen kötelezni a II. r. alperest annak érdekében, hogy a peres felek közötti, a Magyar Nemzeti Bank által kezelt "pénzmozgásokat" a felperes a per tárgyává tehesse. Másodlagosan arra kérte kötelezni a II. r. alperest, hogy biztosítsa az iratokhoz való hozzáférést a felperes számára, harmadlagosan pedig annak megállapítását kérte, hogy a II. r. alperes mint az I. r. alperes tulajdonosa helytállni tartozik az I. r. alperes károkozásáért.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

A megyei bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet szerint az I. r. alperes marasztalása a bizonyítási eljárás eredménye alapján csak 12,871.000 Ft tekintetében merülhetne fel, az I. r. alperessel szembeni kereset azonban elévült. A II. r. alperessel szembeni elsődleges és másodlagos keresetet a Pp. 190.§ (2) és a Ptk. 5.§ (3) bekezdésének alkalmazása mellett találta alaptalannak, a harmadlagos keresetet pedig okafigyottnak minősítette.

Az ítéltábla végzésével ezt az ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. A határozat szerint a kereset tárgya a külkereskedelmi bizományi szerződés alapján az angolai szállításokkal kapcsolatban befolyó vételár teljes körű elszámolása volt, és lényeges, a Pp. 213.§ (1) bekezdésébe ütköző eljárási szabálysértést követett el az elsőfokú bíróság azzal, hogy ezt a keresetet nem bírálta el teljes terjedelmében. Újabb eljárásban kell ezért a teljes körű elszámolást lefolytatni a végzésben írt útmutatások szerint.

Az újabb eljárás során - a 2006. szeptember 16-ai engedményezés folytán - B. J. felperes helyébe jogutódként az I-II. r. felperesek léptek.

Az elsőfokú bíróság 8. sorszámú ítéletében a keresetet elutasította. Az ítélet szerint a bíróság az engedményezés előtt kézbesített 2. sorszámú végzésében felhívást intézett a per akkori felpereséhez, aki azonban a felhívás ellenére nem tett eleget "peranyag szolgáltatási kötelezettségének". A bíróság nem teljesítette a jelenlegi felperesek által 2006. szeptember 20-án előterjesztett tárgyalás elhalasztására irányuló kérelmet. A rendelkezésre álló adatok alapján azt állapította meg, hogy a felperesek az I. r. alperestől legfeljebb 12,871.000 Ft-ot igényelhetnének, ez a követelés azonban elévült. A II. r. alperes elleni kereset elutasításával kapcsolatban az ítélet azt hangsúlyozta, hogy a Ptk. 5.§ (3) bekezdésében írt törvényi feltételek nem állnak fenn, a másodfokú eljárásban is elmaradt annak megjelölése, hogy mely okiratokra vonatkozna a II. r. alperessel szemben előterjesztett elsődleges és másodlagos kereset, a harmadlagos kereset pedig okafigyottá vált.

A felperesek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság 7. sorszámú ítéletében csupán a perköltség vonatkozásában változtatta meg - részben - az első fokú ítéletet, a per főtárgya tekintetében azt helybenhagyta.

Tényként rögzítette, hogy a felperesek a "mai napig" nem tettek eleget az elsőfokú bíróság 2. sorszámú végzésében írt felhívásnak, nem közölték a lényeges tényállást és az annak alátámasztására szolgáló bizonyítékokat. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 141.§-ának helyes alkalmazása mellett hozott ügydöntő határozatot, mely döntéssel, és annak jogi indokaival is egyetértett. Álláspontja szerint nem volt helye további tanúbizonyítás lefolytatásának és a bíróval szembeni - utóbb alaptalannak minősült - elfogultsági kifogás előterjesztése sem akadályozta az első fokú ítélet meghozatalát, a 8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv pedig nem igazolja a fellebbezés azon állítását, hogy a felperesek szóban bejelentették volna az igazolási kérelmet elutasító végzés elleni fellebbezésüket.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérték. Kérelmüket az alábbiakkal indokolták.

A perre az adott okot, hogy az I. r. alperes nem számolt el az exportbizományi szerződés alapján hozzá befolyt jövedelemmel, harmadik személyek részére teljesített kifizetéseket, akik ezzel jogalap nélkül gazdagodtak. A mindezt bizonyító iratok a II. r. alperes birtokába kerültek, majd megsemmisültek, ugyanis az iratok őrzéséért felelős vállalkozónak a II. r. alperes nem fizetett díjat.

A bizományi szerződést megkötő I. Gyár végelszámolója korrumpálódott, majd felszámolója és a II. r. alperes felszámolója

is a D. L. lett, mely cég vezérigazgatója és tulajdonosa ellen jelenleg büntetőeljárás folyik. B. J. a perbeli követelés megvásárlásakor lebecsülte a K. H. Csoport "maffia-szerű befolyásolási lehetőségeit".

A II. alperessel szemben sem a banki hitelezők, sem az APEH nem tanúsít aktív fellépést, az elsőfokú bíróság sem volt hajlandó még azt a két személyt sem tanúként meghallgatni, akik 1997-ig szinte kizárólagosan képviselték az I. Gyárat. B. J-nél viszont az APEH revíziót tartott.

B. József "ésszerű" alapon kérte az elsőfokú bíróság 2. sorszámú végzésében írt határidő meghosszabbítását, de a bíróság ennek nem tett eleget. "Kapva-kapott az alkalmon", hogy kibújhasson a felelősség alól és hogy ne kelljen érdemben állást foglalnia.

Alaptalanul bíztak a jelenlegi felperesek is abban, hogy egy pártatlan bíróság előtt bebizonyíthatják igazukat, perbe állítva a II. r. alperes által kimenekített vagyon valódi haszonélvezőit.

Ehelyett azt kellett tapasztalniuk, hogy a másodfokú bíróság a "nyílt okirat-hamisítással elkövetett jegyzőkönyv manipulációt" helybenhagyta, holott még az ellenérdekű fél ügyvédje is elismerte írásos nyilatkozatban az okirat-hamisítást. Kétség esetében a hanganyag rendelkezésre áll, dr. P. Z. kész tanúvallomást tenni.

A felülvizsgálati határidő letelte után benyújtott újabb beadványaiban a felperes jelezte, hogy feljelentést kíván tenni dr. P. Z. nyilatkozata alapján a bíró ellen, és kérte a büntetőeljárás befejezéséig a tárgyalás felfüggesztését. Azt is felvetette, hogy az I. Gyár egykori vezetői részletesen tudnának nyilatkozni a II. r. alperes valódi tulajdonosának gazdasági működéséről, és ily módon a vagyonkimentés első lépcsője tisztázható lenne. Arra is utalt, hogy az I. Gyár egykori felszámoló biztosa fellépett ugyanezen cég volt végelszámolója ellen, de "átnyúltak a feje felett".

Az alperesek a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan, az abban előadottak miatt a jogerős ítélet nem minősül jogszabálysértőnek.

A felülvizsgálat nem harmadfokú perorvoslat, hanem olyan kivételes jogorvoslat, melynek a jogerős ítélettel szemben csak jogszabálysértésre hivatkozással lehet helye. A felülvizsgálati kérelemben ezért a jogszabálysértés megjelölése mellett kell előadni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja [Pp. 270.§ (2) bekezdés, Pp. 272.§ (2) bekezdés]. Jelen esetben a felülvizsgálati kérelem ugyan egyetlen konkrét jogszabályhely megsértésére sem hivatkozott, de annak tartalmából következtetni lehetett arra, hogy a rendkívüli jogorvoslat előterjesztését a felperesek eljárási szabálysértésekre alapítják. Sérelmezték ugyanis, hogy az I. Gyár volt képviselőinek

tanúkénti meghallgatására a perben nem került sor - holott e személyek a vagyonkimentés első szakaszáról is nyilatkozhattak volna -, hogy az elsőfokú bíróság kérelem ellenére nem hosszabbította meg a 2. sorszámú végzésben írt határidőt, majd meghamisította az elsőfokú eljárásban megtartott utolsó tárgyalásról készült jegyzőkönyv tartalmát, a másodfokú bíróság pedig mindezen eljárási szabálysértések felett szemet hunyt. Ezen előadásra tekintettel a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának helye volt, az a körülmény pedig, hogy a felperesek konkrét jogszabályhelyek megsértésére nem hivatkoztak, csak a felülvizsgálati kérelem megalapozottságának vizsgálata során bírt jelentőséggel.

Felülvizsgálati kérelem alapját képező eljárási szabálysértésekkel kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság álláspontja a következő.

A Pp. rendelkezései szerint a per eldöntéséhez szükséges anyag összegyűjtése nem a bíróság feladata, hanem a feleknek kell a tényeket a bíróság elé tárni. Már a keresetlevélben fel kell tüntetni a követelés alapjául szolgáló releváns, - általában anyagi joghoz kapcsolódó - tényeket, az üggyel összefüggésben álló körülményeket, és meg kell jelölnie azok bizonyítékait is. A bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett rendeli el a bizonyítást, a szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása pedig ugyancsak a feleket terheli. A per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el, a bizonyítási indítványok megtételének elmulasztása, a bizonyítás sikertelensége pedig a bizonyításra kötelezett felet terheli [Pp. 3.§ (3) bekezdés, 121.§ (1) bekezdés, 163.§ (1) bekezdés, 164.§ (1) bekezdés].

A perben kirendelt igazságügyi szakértő 2003. április 18-án előterjesztett szakvéleménye szerint az angolai szállításokból befolyt kintlévőségeket az I. r. alperes, valamint a perben nem álló M. Vállalat és I. Trade Kft. kezelték. Az I. r. alpereshez befolyt összegekből a refinanszírozási hitel levonása után csak 12,871.000 Ft maradt és ezt az összeget utalta át maradéktalanul az I. r. alperes a II. r. alperes részére. Azt is rögzítette a szakvélemény, hogy az I. r. alpereshez 1991. szeptember 30-án és 1992. március 31-én folytak be a kintlévőségek. Mindezek alapulvételével állapította meg a megyei bíróság 28. sorszámú ítéletében, hogy a perben csak azt lehetne vizsgálni, hogy az I. r. alperes jogosult volt-e 12,871.000 Ft-ot átutalni a II. r. alperesnek, mivel azonban a felperes az egy éves elévülési időn belüli igényérvényesítést elmulasztotta, a követelés már elévült. Ettől eltérő álláspontra helyezkedett azonban az ítéletábra végzésében. Álláspontja szerint a felperes nemcsak az I. r. alpereshez ténylegesen befolyt összegre tartott igényt a perben, hanem az M. Rt-hez és az I. Trade Rt-hez befolyt összegekre is,

és pedig az 1991. augusztus 30-a után befolyt összegekre is. Értékelte, hogy a felperes vitatta az angolai kintlévőségek 1991. augusztus 30-ai engedményezését a II. r. alperes javára, illetve hogy a felperes hatálytalannak minősítette az I. Trade Kft. javára szóló engedményezést is. Újabb eljárás lefolytatását azért tartotta szükségesnek, mert bár a felperes keresete az angolai szállításokkal kapcsolatos külkereskedelmi bizományi szerződés alapján befolyó vételár teljes körű elszámolására vonatkozott a felperes még nem tette meg az e keresetet alátámasztó tényállításait és nem terjesztette elő bizonyítékait sem. A végzés vázolta a tisztázandó tényállási elemeket és azt is egyértelművé tette, hogy a részletes tényállás előterjesztése és az azt alátámasztó bizonyítékok megjelölése a felperes kötelessége. Az elsőfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésben megfogalmazott tényleges kereset és az abban írt útmutatások figyelembevételével rendelte el az írásbeli előkészítést és a jogkövetkezményekre történt figyelmeztetés mellett hívta fel 2. sorszámú végzésében B. J-t a per akkori felperesét, hogy 15 nap alatt közölje - a végzésben részletesen kifejtetteknek megfelelően - a részletes tényállást, jelölje meg bizonyítékait. Tény, hogy bár a felperes jogi képviselője a 2. sorszámú felhívást 2006. augusztus 18-án átvette, az előkészítő iratot a jogkövetkezményre történt figyelmeztetés ellenére nem terjesztette elő. A 15 napos határidő már 2006. szeptember 4-én eltelt, de az előkészítő irat csatolására a 2006. szeptember 20-án megtartott tárgyaláson sem került sor. A 2006. szeptember 20-ai tárgyaláson a felperes, illetve a jogutódként ekkor perbelépett felperesek jelenlévő jogi képviselője a tárgyalás elhalasztását kérte annak érdekében, hogy a felperesi jogutódok további legalább 15 nap alatt eleget telessenek a 2. sorszámú végzésben írt felhívásnak. Az volt az álláspontja, hogy a jogutódlás miatt a 2. sorszámú végzésben írt kötelezettség határideje "újrakezdődött". Mulasztásának kimentésére szóbeli igazolási kérelmet is előterjesztett, és ezzel kapcsolatban arra is utalt, hogy az alperesi kör jelentős átalakuláson megy keresztül, a II. r. alperes felszámolójával szemben eljárások folynak, amelyek a képviseleti jogosultságára kihathatnak, az alapeljárásban bejelentett "gyárigazgató és főkönyvelő foglalkozású két tanú" pedig nyáron nem volt elérhető.

Az újabb eljárás elrendelésével a felperes lehetőséget kapott annak bizonyítására, hogy keresete megalapozott, azaz, hogy bizományi elszámolás címén az I. r. alperessel szemben 203,101.681 Ft összegű jogos, el nem évült követelése áll fenn. A felperes azonban azzal, hogy a 2. sorszámú végzésben írt felhívás ellenére nem közölte a részletes tényállást és az annak alátámasztására szolgáló bizonyítékokat, ennek bizonyításától elesett. Mulasztásának következménye pedig az volt, hogy a bíróság a Pp. 141.§ (6) bekezdésének alkalmazásával a rendelkezésre álló adatok alapján hozhatott újabb határozatot.

A felülvizsgálati kérelem nem adta indokát annak, hogy mely okból tartják a felperesek jogszabálysértőnek a 2006. szeptember 20-ai tárgyalás elhalasztásának mellőzését. Az azonban tény, hogy a tárgyalás elhalasztását semmiképpen nem indokolta - a felperes jogi képviselőjének a tárgyaláson tett nyilatkozatával szemben - a felperes személyében bekövetkezett változás, és pedig nemcsak azért nem mert a jelenlegi felperesek jogi képviselője volt B. J. felperesi jogelőd jogi képviselője is, hanem a Pp. 62.§ (3) bekezdésében írtakra tekintettel sem. A jogszabályhely kifejezett rendelkezése szerint ugyanis a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének úgy lép a helyébe, hogy a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak. A felperesek ugyan a 2006. szeptember 20-ai tárgyaláson valóban előterjesztettek igazolási kérelmet, de egyidejűleg nem pótolták az elmulasztott cselekményt, ez a körülmény pedig a Pp. 107.§ (3) bekezdés és 109.§ (2) bekezdés értelmében önmagában megalapozta volna a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítását. Az elsőfokú bíróság azonban érdemben bírálta el az igazolási kérelmet, és arra is hivatkozva, hogy a mulasztásra nem önhibán kívül került sor, azt elutasította, e határozat ellen pedig a felperesek - a rendelkezésre álló iratok szerint - nem nyújtottak be fellebbezést. Mindezekre tekintettel azt kell megállapítani, hogy a 2006. szeptember 20-ai tárgyaláson az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül a Pp. 141.§ (6) bekezdésének helyes alkalmazásával hozott ügydöntő határozatot. A felperesnek már a hatályon kívül helyező végzés kihirdetésekor -. 2006. június 28-án - számolnia kellett azzal, hogy bizonyítékait az új eljárásban be kell jelentenie. Az elsőfokú bíróság 2. sorszámú végzése kifejezetten tartalmazta azt a felhívást is, hogy tanúinak nevét, lakcímét és az általuk bizonyítani kívánt tényeket a 15 napon belül benyújtandó előkészítő iratban meg kell jelölnie. A felperes azonban ennek sem tett eleget. Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy még a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló felülvizsgálati kérelem is csak általánosságban utal arra, hogy a jövőben szükség lenne további tanúk meghallgatására, de az erre vonatkozó bejelentés sem felelt meg a Pp. 167.§ által megkívánt tanúbizonyítási indítványnak. Erre tekintettel viszont alaptalanul sérelmezi a felülvizsgálati kérelem tanúk meghallgatásának a mellőzését is.

A Pp. 234.§ (2) bekezdése értelmében ugyan a felperesek az igazolási kérelem elutasítása elleni fellebbezést a 2006. szeptember 20-ai tárgyaláson is jegyzőkönyvbe mondhatták volna, ennek megtörténtét azonban a tárgyalásról készült 8. sorszámú jegyzőkönyv nem tanúsítja, azt pedig a felülvizsgálati kérelem sem állítja, hogy a jelenlévő jogi képviselő kérte volna ezen állítólagosan elhangzott nyilatkozatának jegyzőkönyvbe vételét. A felperesek a jegyzőkönyv kiegészítésére irányuló kérelmet később sem terjesztettek elő, dr. P. Z. által képviselt alperesek pedig felülvizsgálati ellenkérelmükben kifejezetten úgy nyilatkoztak,

hogy nem emlékeznek a fellebbezés bejelentésére. Mindebből a Legfelsőbb Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek alaptalanul hivatkoztak felülvizsgálati kérelmükben a "nyílt okirat-hamisítással elkövetett jegyzőkönyv manipulációra is".

Fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§ (3) bekezdés alkalmazásával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A felperesek eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése és a Pp. 78.§ (2) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az alperesek ügyvédi munkadíj formájában felmerült felülvizsgálati perköltségét, melynek összegét mérlegelés alapján, - a jelen eljárásban még irányadó - 12/1991. (IX.29.) IM rendelet 1.§ (2) bekezdésének alkalmazásával határozta meg ÁFA-val növelt összegben a Legfelsőbb Bíróság. A felperesek felülvizsgálati eljárási illetéket nem róttak le, annak megfizetésére az 1990. évi XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján kötelesek, egymás között egyenlő arányban.

Budapest, 2008. február 28.

**Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s. k. a tanács elnöke,  
Dr. Lőrincz Györgyné s. k. előadó-bíró,  
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s. k. bíró**

A kiadmány hitelélül:

( Hajdu Mihályné )  
bíróági írnok